

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 242 «Туризм»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою
Туризм
(назва освітньої програми)

на тему: **«Світова індустрія туризму в умовах глобальних викликів
пандемії**
(назва теми)

Виконавець:

студент 47 групи факультету ФМЕ
Коваленко Поліни Юр'ївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

К.е.н. доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

Бедрадіна Анна

Констянтинівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Туризм виступає важливою складовою інфраструктури кожної країни. Адже туристичні підприємства і організації функціонують у тісній співпраці з іншими видами економічної діяльності, забезпечуючи підвищення зайнятості населення. Це, у свою чергу, розвиває позитивний імідж і привабливість країни як сфери підприємництва і ділової співпраці, сприяє стійкому економічному зростанню у довгостроковій перспективі, залученню іноземних інвестицій в економіку, зміцненню дохідної частини державного бюджету, покращенню платіжного балансу країни, а отже і добробуту населення.

Розгортання у глобальному масштабі пандемії коронавірусу справило негативний вплив на всі сфери життя людства. В тому числі і на успішне функціонування сфери туризму і гостинності. На початку 2020 року світ зіткнувся з безпрецедентною кризою у системі охорони здоров'я та економіки. Пандемія COVID-19 чітко показала, що економіки як окремо взятих країн, так і загалом європейської спільноти дуже залежні від туризму і дотичних до нього секторів. Туризм постраждав дуже сильно, що загрожує мільйонам робочих місць в одній з найбільш великих галузей економіки. За оцінками Всесвітньої організації туризму кількість міжнародних туристів у світі за підсумками 2020 року може скоротитися до рівня на 78% меншого проти аналогічного показника попереднього року. Так, за підсумками першого кварталу 2020 року міжнародний туризм у світі вже скоротився на 22%. Недоотримані доходи країн світу від фактичної заборони на міжнародні подорожі в ООН оцінюють у 80 млрд доларів. Однак вони можуть зрости ще більше до кінця 2020 року. Як наслідок, вивчення теоретичних і практичних питань стабілізації функціонування ринку туристичних послуг, запобігання негативного впливу карантинних обмежень та подальшого забезпечення стійкості діяльності підприємств туристичної сфери є не просто актуальним, багатогранним та комплексним, а висувається в розряд першочергових завдань у сучасних динамічних змінах економічного середовища.

Метою дослідження є аналіз тенденцій розвитку туристичної індустрії, туристичних трендів та характеристика основних детермінантів розвитку міжнародного туризму в умовах глобальних викликів пандемії.

Мета дослідження обумовила наступні завдання:

- розкрити теоретичні засади розвитку світового туризму;
- дослідити теоретичні аспекти діяльності туристичної сфери під час глобальних викликів;
- проаналізувати вплив пандемії COVID -19 на діяльність провідних туристичних –операторів.
- охарактеризувати шляхи подолання кризи у туристичній галузі в умовах глобальних карантинних обмежень;

- запропонувати заходи стабілізації туристичної сфери та мінімізації збитків внаслідок пандемії.

Об'єктом дослідження є процес, як найшвидшого виведення туристичної галузі з кризи, заподіяної глобальним поширенням пандемії, спричиненої вірусом COVID-19.

Предметом дослідження є аналіз стану світової індустрії туризму в умовах глобальних викликів пандемії.

Методи дослідження: теоретичне узагальнення статистично-економічні, економічний аналіз та порівняння, синтезу, індукції, дедукції, графічний, використовувалися комп'ютерні програми: Microsoft Office Word, Microsoft Office Excel, зокрема майстер діаграм.

Теоретичною і методологічною основою дослідження становлять наукові праці з названої проблеми вітчизняних та зарубіжних вчених: Бургасова С.П., Ворошилова Г.О., Гоблик-Маркович Н.М., Горіна Г.О., Давиденко І.В., Д. Даймонда, Жаліло Я.А., Заворуєва О.С., Оболенцева Л.В., Шацької З.Я, Шикіної О.В. та інш., законодавчі та

Інформаційна база дослідження. Дослідження по темі кваліфікаційної роботи проводилися за допомогою літературних джерел, матеріалів офіційних сайтів досліджуваних компаній, останніх досліджень науковців з даної тематики, законодавчих та нормативних актів України, праць вітчизняних та зарубіжних науковців, власних спостережень, періодичних видань, матеріалів мережі Інтернет.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Глобальні виклики та цивілізаційні цінності світового туризму» були розкриті основні теоретичні засади с розвитку туризму. Виходячи з даних представлених в цій роботі, 2019 рік став досить прибутковим для економіки туризму і може похвалитися досить непоганими показниками. Таким чином Європа спостерігала приріст міжнародний туристів на 4%, більше всіх відзначився Близьній схід з показником + 8%. Росли і витрати на туризм, де Франція стала лідером за даним показником (+ 11%). Такі показники спостерігалися вже не один рік, а за даними «Барометра Світового Туризму» зростання туризму йде вже десятий рік поспіль. Вивчаючи питання про роль туризму в світовій економіці, варто було приділити увагу і Україні, яка має величезний потенціал в даному питанні, проте через проблеми розвитку інфраструктури та малої інформованості іноземних туристів про країну, Україна зазнає значні проблеми в організації туристичної сфери, які особливо гостро дають про себе знати під час кризи пандемії 2020-2021.

Такі особливо глибокі кризові часи, що настали з вини пандемії, далеко не вперше появляються в історичних зведеннях. Хвороби завжди були поруч з людьми, досить часто викликаючи важкі наслідки як для культури, так і для економіки в цілому. Як було зазначено в роботі раніше, світ уже переживав великі потрясіння з вини хвороб, в числі яких Чума, Іспанка, Віспа, що забрали значну кількість життів.

Історія повторюється знову, і ось вже нова пандемія змушує людей повністю переглянути свій уклад життя. Застій в туризмі, що стався з вини Covid-19, паралізував сферу туризму, до сих пір не даючи їй працювати на рівні 2019 року. Обвал ВВП всіх країн світу, безробіття і інфляція стали супутниками цієї кризи. Держави світу стали активно впроваджувати заходи порятунку, або хоча б підтримки, сфери туризму і докладають до неї сегментів економіки. Стали активно впроваджуватися закони про зниження податків, або і зовсім припинили його на певний строк, збільшилася увагу до соціальної охорони секторів економіки, підтримання ліквідності. І хоча дані дії були життєва необхідні для економіки країн, але це не рятувало від зростаючого безробіття і зубожіння населення.

У другому розділі «Аналіз фінансово-економічних наслідків пандемії для світової індустрії туризму» було проаналізовано вплив пандемії COVID -19 на діяльність провідних туристичних –операторів. Величезній кількості фірм довелося екстрено повертати туристів з місць відпочинку, скасовувати тури або переносити їх, що тягнуло величезні витрати, які ще не скоро окупляться. Великі туроператори дають можливість анулювати поїздку і повернути частину від суми туру, намагаючись шукати будь-які виходи з кризової ситуації. Проте хороші шанси на виживання є лише у великих туроператорів.

Транспортна сфера була паралізована практично повністю. Гірше за всіх довелося круїзним суднам і авіа-індустрії. Тільки лише авіа сегмент ринку втратив до 113 млрд. дол. Заяви про банкрутство, субсидії, які не рятують

становище, повне закриття - все те, з чим треба було зустрітися транспортній інфраструктурі в 2020 році. Проаналізувавши інформацію про різні зміни і пропозиціях великих гравців транспортної сфери, можна прийти до висновку, що в стороні від величезних втрат ніхто не залишився. Перевізники намагаються утримати клієнтів, не дивлячись на перспективу втрат, пропонують нові програми по поверненню коштів або скасування рейсів, і навіть не дивлячись на важку кризу, роблять спроби продовження роботи на нових умовах, продиктованих кризою 2020-2021 років.

Готелі та ресторани у найважчий період початку пандемії, намагався якомога довше утриматися на плаву, задіявши всі свої ресурси. Хоча це не рятувало їх від величезних втрат виручки, падіння акцій і всього що це тягне за собою. Зрозуміло, що тільки великі гравці цього ринку зможуть пережити кризу, маючи куди більше резервних накопичень. Ті готел'ери, які влізли в борги і не змогли зберегти штат головних співробітників, ризикують закритися. Ресторани і бари зазнали колосальні збитки. Тільки бари і ресторани втратили свій оборот клієнтів більш ніж на 50%. Але тут на допомогу ресторанного бізнесу прийшла доставка, яка стала особливим феноменом в період карантину, хоча й існувала давно. Втім, вже на момент кінця 2020 року ми могли спостерігати відкриття нових закладів, що говорить про те, що даний сегмент ринку зможе пережити фінансові втрати і досить швидко відійти від кризових потрясінь.

У третьому розділі «**Шляхи розвитку туристичної галузі в умовах викликів 2020**» було охарактеризовано шляхи подолання кризи у туристичній галузі в умовах глобальних карантинних обмежень та були запропонувати заходи стабілізації туристичної сфери та мінімізації збитків внаслідок пандемії. Багато країн проводять політику підтримки туристичного бізнесу, робочих місць і доходів шляхом припинення або субсидування податків, зборів та відрахувань на соціальне страхування. У ряді країн компаніям надаються додаткові стимули для утримання працівників, що обумовлює їх отримання фінансової допомоги для збереження робочих місць.

Український туризм, на відміну від колег з інших країн, не отримав швидкого реагування з боку влади у вигляді впровадження заходів на підтримку туристичної галузі, порівняно із реагуванням і типами заходів, запроваджених урядами сусідніх країн. Це ще більше ускладнює положення малого та середнього бізнесу у сфері туризм.

ВИСНОВКИ

У даній роботі, у першому розділі, нами були розкриті основні теоретичні засади с розвитку туризму. З приведених даних, було проведено обміркування поняття туризму та його ролі в економіці світу. Також дізналися, що 2019 став досить прибутковим для економіки туризму і може похвалитися досить непоганими показниками. Вивчаючи питання про роль туризму в світовій економіці, варто було зазначити і Україну, яка має величезний потенціал в даному питанні, проте через проблеми розвитку інфраструктури та малої інформованості іноземних туристів про країну, Україна зазнає значні проблеми в організації туристичної сфери, які особливо гостро дають про себе знати під час кризи пандемії 2020-2021.

Досліджено пандемії в історії та їхні наслідки для людської цивілізації в цілому. Завдяки цьому можна впевнено говорити, що такі особливо глибокі кризові часи, що настали з вини пандемії, далеко не вперше появляються історичних зведеннях. Хвороби завжди були поруч з людьми, досить часто викликаючи важкі наслідки як для культури, так і для економіки в цілому.

Питання що до теоретичних аспектів діяльності туристичної сфери під час глобальної кризи теж було розкрито с боку практики країн світу, та України. Після роботи над інформацією слід зауважено, що уряди держав стали активно впроваджувати заходи порятунку, або хоча б підтримки, сфери туризму і докладають до неї сегментів економіки.

У другому розділі проведено детальний аналіз економічних наслідків кризи пандемії для усієї індустрії туризму, та перш за все було оцінено вплив пандемії COVID -19 на діяльність туристичних операторів. Завдяки даним, було підкреслено факт того, що уряди країн стали активно впроваджуватися закони про зниження податків, або і зовсім припинили його на певний строк, збільшилася увагу до соціальної охорони секторів економіки, підтримання ліквідності. У висновку до проведено аналізу даних, ми можемо сказати, що фірми, які не мають постійну клієнтську базу висять на волосинці від повного закриття. Завдяки цьому, для туристичних фірм відкривається новий розвиток - внутрішній туризм.

Також було досліджено діяльність пасажирського транспорту під час пандемії 2020 та роботу готелів разом із ресторанним бізнесом, де прийшли до висновку, що транспортна сфера була паралізована практично повністю. Гірше за всіх довелося круїзним суднам і авіа-індустрії Готелі та ресторани теж не залишилися осторонь. Кожен з них, в найважчий період початку пандемії, намагався якомога довше утриматися на плаву, застосовуючи всі свої ресурси. Ресторани і бари зазнали колосальні збитки. Втім, було зауважено на тому, що вже на момент кінця 2020 року спостерігали відкриття

нових закладів, що свідчить про те, що даний сегмент ринку зможе пережити фінансові втрати і досить швидко відійти від кризових потрясінь.

У третьому розділі який був присвячений шляхам розвитку туризму в умовах кризи пандемії, було обґрунтовано данні, які змогли охарактеризувати варіанти подолання кризи у туристичній галузі в умовах глобальних карантинних обмежень, де надано приклади боротьби з кризою на основі практики різноманітних країн світу, де було виділено найінтересніші заходи. Після обґрунтування матеріалу запропоновано заходи стабілізації туристичної сфери та мінімізації збитків внаслідок пандемії в Україні.

